

وضعیت کارگران در ایران

در گفت‌وگو با احمد بخرد طبع
بهنام دارایی‌زاده

بهنام دارایی‌زاده- به باور بسیاری، شرایط کنونی کارگران در ایران، می‌تواند مصداق یک «بحران جدی حقوق بشری» باشد؛ به جرات می‌توان گفت که در کمتر مقطعی، کارگران ایران تا به این اندازه در معرض فشار اقتصادی، نبود امنیت شغلی و تهدیدات امنیتی بوده‌اند.

در ایران نیز همانند سایر نقاط جهان، کارگران نخستین قربانیان بحران‌های اقتصادی‌اند؛ با اجرایی شدن قانون موسوم به «هدف‌مند سازی یارانه‌ها» و نیز تصویب نهایی بودجه سال ۱۳۹۰، انتظار می‌رود که بخش «تولید» در کشور، بیش از گذشته دچار بحران‌های جدی شود؛ بحرانی که بدون شک، کارگران نخستین قربانیان آن خواهند بود. از سویی دیگر، شمار زیادی از فعالین کارگری- سندیکایی، هم‌اکنون یا در بازداشت هستند و یا با احضار و تهدید نهادهای امنیتی مواجه‌اند.

برای آشنایی بیشتر با مسائل فعلی جنبش کارگری در ایران، گفت‌وگویی کوتاهی با «احمد بخرد طبع» یکی از فعالان آشنا به مسائل کارگری داشته‌ام و نخست از او پرسیده‌ام: وضعیت کنونی جنبش کارگری در ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ به نظرتان عمده‌ترین مسائلی که در حال حاضر کارگران ایران با آن مواجه هستند کدام است؟

احمد بخرد طبع: جنبش کارگری در ایران از ابتدایی‌ترین حقوق خودش نیز محروم است؛ دولت ایران عضو رسمی سازمان جهانی کار (ILO) است؛ اما تمامی مواضعنامه‌های این سازمان را رعایت نمی‌کند. در ایران وضعیت به گونه‌ای شده است که ما شاهد اعتصاب‌های فراوان کارگری هستیم. شمار اعتصاب‌های کارگری در ایران در مقایسه با خیلی از کشورها بیشتر است. از جمله آخرین موارد اعتصاب‌های کارگری، می‌توان به اعتصاب کارگران مجتمع صنعتی پتروشیمی ماهشهر اشاره کرد؛ اعتصابی که در نهایت بعد از مدت‌ها و پس از این‌که بیش از ۱۰ هزار کارگر در آن شرکت کردند، در اواخر فروردین ۱۳۹۰ موفق شد به مطالبات و خواسته‌های اعلامی خود دست یابد.

در ایران معضلات و مسائل کارگران بیشتر جنبه حقوقی دارد. این طور می‌توان گفت که کارگران ایران در یک وضعیت «بی‌حقوقی» به سر می‌برند. از جمله مهم‌ترین مسائلی که می‌توان به آن اشاره کرد، یکی مسئله «حقوق‌های معوقه» است. در واحدهای تولیدی ایران گاهی دیده می‌شود که حتی یک‌سال، شش‌ماه و سه‌ماه حقوق کارگران پرداخت نمی‌شود.

معضل دیگری که کارگران ایران با آن مواجه هستند «قراردادهای پیمانکاری» است. مسئله دیگر، امضای «برگه‌های سفید کاری» است. استثمار و ستمی که بر کارگران خارجی به ویژه کارگران افغانی اعمال می‌شود نیز یکی دیگر از مسائل مهمی است که به واقع بیداد می‌کند. اینها بخش‌هایی از معضلات و مسائل کارگری در ایران است که متأسفانه توجه خاصی نیز به آن نمی‌شود و دولت نیز پاسخ مناسبی به آنها نمی‌دهد.

با توجه به وضعیتی که ترسیم می‌کنید، آیا حمایت‌ها و پشتیبانی درخوری نیز در سطح جهانی از جنبش کارگری ایران صورت می‌گیرد؟

«اتحادیه‌های جهانی» همواره از جنبش کارگری در ایران پشتیبانی

کرده‌اند و از معضلات و مسائل آن نیز باخبرند. جنبش کارگری و فعالین کارگری ایران به طور مستقیم زیر تهاجم‌های جمهوری اسلامی قرار دارند.

جمهوری اسلامی هر زمانی که بخواهد این فعالین را دستگیر می‌کند، آزار می‌دهد، به زندان می‌اندازد و... خیلی از کارگران برای مدت‌های مدید در زندان به سر می‌برند. در حال حاضر تمام رهبران سندیکاها، تمام مسئولان اتحادیه‌های کارگری و بیشتر مسئولان نهادهای مرتبط با کارگران در زندان هستند. برای نمونه، تمامی اعضای هیئت مدیره سندیکای نیشکر هفت‌تپه، یا از کار اخراج شده‌اند یا در زندان هستند و... این معضلات و مسائل را جنبش کارگری جهانی می‌شناسد و همیشه نیز از کارگران ایران دفاع قاطعانه‌ای کرده است.

نمایندگان این جنبش‌های جهانی، نامه‌های اعتراضی زیادی به مقامات جمهوری اسلامی نوشته‌اند؛ به سفارتخانه‌ها، به مقامات دادگستری، به رئیس جمهور، به رهبر حکومت اسلامی و... نامه‌های اعتراضی متعددی نوشته شده است.

در همین زمینه، مسئله‌ای که مایلیم به آن اشاره کنم و به نظر من بسیار نیز حائز اهمیت است، تشکیل کولکتیوی (حرکت جمعی) است که هم‌اکنون از فرانسه آغاز شده است. در این کولکتیو، پنج سندیکای کارگری بزرگ فرانسه مثل «س.ژ.ت» (CGT)، «سولیدرسود» (SOLIDAIRES SUD)، سندیکای «س.اف.د.ت» (CFDT)، سندیکای معلمان و... شرکت دارند.

این «کولکتیو» بنا دارد از کارگران ایران دفاع قاطعانه حقوقی داشته باشد. البته این جریان تنها شامل ایران نمی‌شود. در واقع این تشکلی است که به منظور حمایت از کارگران مغرب، شمال آفریقا و خاورمیانه تشکیل شده است.

امروزه این سندیکاها می‌خواهند بر روی مسائل طبقه کارگر در ایران انگشت بگذارند. به اعتقاد من اقداماتی از این دست، به نوعی همبستگی جهانی با کارگران ایران را نشان می‌دهد و کاری است که ادامه نیز خواهد داشت.